

Advies voor richtlijnen voor de
inhoud van het MER mestcompostering
Fleuren te Middelharnis

27 maart 1992

398-23

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor de inhoud van het MER mestcompostering
Fleuren te Middelharnis / [Commissie voor de Milieu-effectrapportage]. - Utrecht : Commissie voor de Milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-347-7

Trefw.: milieu-effectrapportage ; Middelharnis / mestverwerking ;
Middelharnis / Champignonteelt ; Middelharnis.

Aan het College van Gedeputeerde Staten
van Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP DEN HAAG

uw kenmerk
--

uw brief
21 januari 1992

ons kenmerk
U437-92/Ro/398-24

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het MER
mestcompostering Fleuren Middelharnis

Utrecht,
27 maart 1992

Geacht College,

Met bovengenoemde brief stelde u, als coördinerende instantie in deze procedure, de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid advies uit te brengen over richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport ten behoeve van de oprichting van een inrichting voor de produktie van champignoncompost door Fleuren b.v. te Middelharnis.

Overeenkomstig artikel 41n, lid 1 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne bied ik u hierbij het advies aan van de Commissie voor de milieu-effectrapportage. Voor de inhoud van het advies verwijs ik u naar de samenvatting, waarin de belangrijkste aandachtspunten uit het advies zijn bijeengebracht.

De Commissie hoopt met dit advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de totstandkoming van de richtlijnen. Zij zal graag vernemen op welke wijze van haar aanbevelingen gebruik is gemaakt.

Ir. K.H. Veldhuis,
voorzitter van de werkgroep

Advies voor richtlijnen
voor de inhoud van het milieu-
effectrapport mestcompostering
Fleuren te Middelharnis

Advies op grond van artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne inzake de oprichting van een inrichting voor de vervaardiging van champignoncompost door Fleuren b.v. te Middelharnis;

uitgebracht aan het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Fleuren compost

de secretaris

mr. E.M. van Rosmalen

de voorzitter

ir. K.H. Veldhuis

Utrecht, 27 maart 1992

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
SAMENVATTING	1
1. INLEIDING	3
2. PROBLEEMSTELLING EN DOEL	4
3. TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN	4
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	5
4.1 Voorgenomen activiteit	5
4.1.1 Algemeen	5
4.1.2 Aanvoer en opslag van grond- en hulpstoffen	6
4.1.3 Het composteringsproces	7
4.1.3.1 Algemeen	7
4.1.3.2 Luchtbehandeling	7
4.1.3.3 Waterhuishouding	8
4.1.4 Afvoer en afzet van eindprodukten	8
4.1.5 Afvoer en afzet van afvalstoffen	8
4.1.6 Overige aspecten	8
4.2 Alternatieven en varianten	9
4.2.1 Algemeen	9
4.2.2 Referentiesituatie	9
4.2.3 Meest milieuvriendelijke alternatief	10
5. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN AUTONOME ONTWIKKELING	10
5.1 Algemeen	10
5.2 Abiotische aspecten	11
5.3 Biotische aspecten	11
5.4 Overige aspecten	11
6. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	12
6.1 Algemeen	12
6.2 Prioriteiten en mate van detail	12
6.3 Luchtverontreiniging	12
6.4 Geluid en trillingen	13
6.5 Oppervlaktewater en waterbodem	13
6.6 Bodem en grondwater	13
6.7 Woon-, werk- en leefmilieu en externe veiligheid	13
6.8 Flora, vegetatie, cultuurgewassen, ecosystemen	14
6.9 Landschap	14
6.10 Overige milieu-effecten	14
7. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN	14
8. LEEMTEN IN KENNIS, EVALUATIE ACHTERAF	15
9. SAMENVATTING VAN HET MER	15
10. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	15

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag dd. 21 januari 1992, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Openbare bekendmaking in de Staatscourant dd. 30 januari 1992.
3. Projectgegevens.

SAMENVATTING

Fleuren Compost B.V. heeft het voornemen om in Middelharnis een composteringsbedrijf op te richten voor de bereiding van compost voor de champignoncultuur, met een productiecapaciteit van ca. 200.000 ton champignoncompost per jaar. Ter onderbouwing van de besluitvorming over de te verlenen vergunningen op grond van de Afvalstoffenwet en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren wordt milieu-effectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd. Doel van dit advies van de Commissie is de milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit af te bakenen en de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het milieu-effectrapport (MER) aan te geven.

Probleemstelling en doel (hfdst.2)

Het MER zal het doel van de voorgenomen activiteit moeten aangeven, waarbij tevens op de *doelmatigheid* dient te worden ingegaan.

Ook een motivering van de locatie-keuze en de verwachtingen ten aanzien van de afzetmogelijkheden van compost verdienen de aandacht.

Vervolgens zullen aan de hand van de geformuleerde doelstelling concrete beoordelingscriteria moeten worden uitgewerkt waaraan de voorgenomen activiteit en de alternatieven kunnen worden getoetst.

Te nemen en genomen besluiten (hfdst.3)

Aandacht moet worden besteed aan:

- de besluitvorming ten behoeve waarvan het MER wordt opgesteld;
- besluiten die in een later stadium nog moeten worden genomen om oprichting van de inrichting mogelijk te maken;
- besluiten/beleidsvoornemens die beperkingen opleggen aan of invloed uitoefenen op de besluiten waarvoor het MER wordt opgesteld.

Voorgenomen activiteit en alternatieven (hfdst.4)

Ten behoeve van de beschrijving van de voorgenomen activiteit zijn een aantal onderdelen onderscheiden:

1. aanvoer en opslag van grond- en hulpstoffen;
2. het composteringsproces;
3. afvoer en afzet van eindprodukten;
4. afvoer en afzet van afvalstoffen;
5. overige aspecten (locatie-aspecten, bedrijfsvoering en controle).

Voor deze aspecten kunnen varianten worden ontwikkeld, die kunnen worden gecombineerd tot *uitvoeringsalternatieven*.

Ter vergelijking dient in het MER te worden aangegeven welke situatie ontstaat als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen, de *zg. referentiesituatie*.

Tot de te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het *meest milieuvriendelijke alternatief*.

Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling (hfdst.5)

De bestaande milieutoestand in het studiegebied en de autonome milieuentwikkeling (als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen) dienen te worden beschreven voor zover van belang voor de voorspelling van de milieugevolgen en de vergelijking van de alternatieven. Het gaat om abiotische en biotische aspecten, de aanwezigheid van gevoelige objecten en gebieden in de omgeving en om visueel-ruimtelijke kenmerken.

Gevolgen voor het milieu (hfdst. 6)

Naar de mening van de Commissie dient bij de beschrijving van de milieugevolgen de nadruk te worden gelegd op het milieucompartiment lucht en op geluid (in verband met op het bedrijfsterrein en in de directe omgeving daarvan aanwezige woningen).

De overige effecten (op oppervlaktewater en waterbodembodem, bodem en grondwater, woon-, werk- en leefmilieu en externe veiligheid, biotische aspecten en landschap) kunnen meer globaal en in kwalitatieve zin worden beschreven.

Vergelijking van de alternatieven (hfdst. 7)

De alternatieven dienen te worden vergeleken, met als referentiekader de autonome milieuentwikkelingen.

Leemten in kennis, evaluatie achteraf (hfdst. 8)

Het MER moet de geconstateerde leemten in kennis aangeven. Ook verdient het aanbeveling een aanzet voor het op te stellen evaluatieprogramma in het MER op te nemen.

Samenvatting van het MER (hfdst. 9)

De samenvatting van het MER zal kort en overzichtelijke de belangrijkste onderdelen van het MER moeten weergeven. Deze samenvatting dient aan het bevoegd gezag en aan een zo breed mogelijk publiek voldoende inzicht te geven voor de beoordeling van de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven.

Vorm en presentatie van het MER (hfdst. 10)

De Commissie doet tenslotte enkele aanbevelingen met betrekking tot de vorm en de presentatie van het MER.

1. INLEIDING

Fleuren Compost B.V. heeft het voornemen om in Middelharnis een composteringsbedrijf op te richten voor de bereiding van compost voor de champignonenteelt.

De productiecapaciteit zal ca. 200.000 ton champignoncompost per jaar bedragen.

Ter onderbouwing van de besluitvorming over de te verlenen vergunningen op grond van de Afvalstoffenwet en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren wordt milieu-effectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd overeenkomstig de regeling in de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm). De plicht tot het uitvoeren van m.e.r. bestaat omdat sprake is van de oprichting van een inrichting voor het bewerken/verwerken van afvalstoffen met een capaciteit van meer dan 25.000 ton per jaar.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de m.e.r. De samenstelling van de werkgroep is gegeven in bijlage 3¹⁾. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Doel van dit advies is de milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit af te bakenen en de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het milieu-effectrapport (MER) aan te geven.

Naar aanleiding van de startnotitie heeft het Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (Ministerie van Verkeer en Waterstaat) bij brief van 28 februari 1992 het bevoegd gezag geadviseerd over de op te stellen richtlijnen. Bij de opstelling van het advies heeft de Commissie met dit advies rekening gehouden.

Het advies is globaal samengesteld in de volgorde van onderwerpen die een MER volgens artikel 41j van de Wabm ten minste moet bevatten.

1 In deze bijlage zijn ook de belangrijkste projectgegevens opgenomen.

2. PROBLEEMSTELLING EN DOEL

Artikel 41j, lid 1, onder a van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "*een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd.*"

Het doel van de activiteit wordt in de startnotitie als volgt omschreven:

"Fleuren Compost B.V. is een bedrijf dat zich primair bezig houdt met de productie van hoogwaardige compost voor de champignonteelt op een zo doelgericht en milieuhygiënisch verantwoorde wijze. Daarbij wordt gestreefd naar de realisering van een duurzaam productiesysteem. Dit betekent dat wordt toegewerkt naar een zo optimaal mogelijke produktiemethode met zo min mogelijke emissies en afvalstoffen en een zo zuinig mogelijk energie- en grondstoffenverbruik."

Op welke wijze past het initiatief in het landelijk en provinciaal (eventueel regionaal/lokaal) beleid ten aanzien van de verwerking van mest? Hierbij dienen normen en streefwaarden van het nationale en provinciale milieubeleid te worden betrokken. Tevens dient op het door de rijksoverheid in dit verband gehanteerde begrip van "*doelmatigheid*" te worden ingegaan. Waar mogelijk dient rekening te worden gehouden met reeds verschenen en op korte termijn te verwachten uitvoeringsbesluiten ex Wet bodembescherming en Meststoffenwet.

Verder dient te worden aangegeven:

- een motivering van de locatiekeuze, mede in relatie tot de aanvoer van grondstoffen en de afvoer van compost;
- de milieu-overwegingen die bij de locatiekeuze een rol hebben gespeeld;
- verwachtingen met betrekking tot de afzetmogelijkheden van de compost.

De formulering van het doel in het MER is van belang voor de keuze van redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven. Aan de hand van de geformuleerde doelstelling zullen concrete beoordelingscriteria moeten worden vermeld en uitgewerkt, waaraan de voorgenomen activiteit en alternatieven kunnen worden getoetst.

3. TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN

Artikel 41j, lid 1, onder c van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "*een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven.*"

In het MER dient te worden vermeld ten behoeve van welk besluiten het MER is opgesteld en kan worden gebruikt en door welke overheidsinstanties dit besluit zal worden genomen. Tevens moet worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdsplan dit geschiedt en welke adviesorganen en -instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken.

Daarnaast dient te worden aangegeven welke besluiten tevens zullen (moeten) worden genomen om oprichting van de composteringsinrichting en de bijbehorende werken mogelijk te maken. In dit verband valt te denken aan het verlenen van een bouwvergunning e.d. In hoeverre kan het MER nog dienstig zijn bij deze besluitvormingsprocedures?

Overheidsbesluiten en openbaar gemaakte beleidsvoornemens oefenen invloed uit of leggen beperkingen op aan de besluiten waarvoor het MER wordt opgesteld. In het MER dient duidelijk te worden uitgelegd welke beperkingen en invloeden dit zijn en wat de besluiten en voornemens zijn waaruit deze voortvloeien. De volgende beleidsdocumenten en beleidsvoornemens spelen hierbij onder andere een rol:

- Nationaal Milieubeleidsplan (NMP en NMP+)
- Besluit kwaliteit en besluit gebruik dierlijke meststoffen en het ontwerp-Besluit kwaliteit en besluit gebruik overige organische meststoffen
- Voorlopige Inspectie Richtlijn Mestverwerkingsinstallaties
- Provinciale plannen, zoals streekplannen, milieubeleidsplan, afvalstoffenplannen, waterhuishoudingsplan e.d.
- Bestemmingsplan.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 41j, lid 1, onder b van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen"*.

Artikel 41j, lid 3 van de Wabm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast."

4.1 Voorgenomen activiteit

4.1.1 Algemeen

Het MER dient een duidelijke beschrijving te bevatten van de voorgenomen activiteit. De omvang van de milieubelasting (emissies) en de effectiviteit van de milieumaatregelen dienen zo veel mogelijk met verifieerbare gegevens te worden onderbouwd.

De volgende onderdelen kunnen worden onderscheiden:

1. Aanvoer en opslag van grond- en hulpstoffen (4.1.2);
2. Het composteringsproces (4.1.3);
3. Afvoer en afzet van eindprodukten (4.1.4);
4. Afvoer en afzet van afvalstoffen (4.1.5)
5. Overige aspecten (4.1.6).

In de volgende paragrafen worden voor de genoemde onderdelen aandachtspunten genoemd waaraan het MER naar het oordeel van de Commissie aandacht zou moeten besteden. Waar relevant zal moeten worden onderscheiden naar aanleg, inrichting en beheer. Aandacht zal moeten worden besteed aan de geplande fasering, waarbij met name voor de milieu-aspecten de onderscheiden fasen afzonderlijk moeten worden aangegeven.

4.1.2

Aanvoer en opslag van grond- en hulpstoffen

Te verwerken stoffen

- * Categorieën te verwerken grond- en hulpstoffen in ton/jaar; gemiddelde, maximum- en minimumprognose op korte (tot 1995) en langere (tot na 2000) termijn; fluctuaties; onzekerheden in voorspellingen;
- * Herkomst van de grond- en hulpstoffen in percentages (provincie, overig Nederland, buitenland);
- * Samenstelling van te verwerken grond- en hulpstoffen (droge stofgehalte, gehalte aan fosfaten en stikstofverbindingen, landbouwgiften en/of andere schadelijke chemicaliën, zware metalen, pathogenen);
- * Eisen die worden gesteld aan het te composteren materiaal, de wijze van controle en de registratie van de kwaliteit van het te composteren materiaal;
- * Hoeveelheid te gebruiken water onderscheiden naar drinkwater, oppervlaktewater en eventueel ander water (gemiddelde, maximum en minimumprognose).

Infrastructuur/verkeer

- * Vervoersstromen (aard en hoeveelheid) naar en vanaf de inrichting als gevolg van de aanvoer en afvoer van grondstoffen, hulpstoffen, afvalstoffen en producten; aandeel van deze stromen en van de verkeersstromen die optreden als gevolg van woon-, werkverkeer van het personeel van het bedrijf, in het totale verkeer op de aan- en afvoerwegen;
- * Aan te leggen parkeer-, wacht- en manoeuvreerruimte;
- * Stof- en geluidemissies tijdens aanvoer en bij intern transport;
- * Geur- en ammoniakemissie afzonderlijk en in combinatie bij de aanvoer, het intern transport en de afvoer van grond- en hulpstoffen, rest- en afvalstoffen en eindproduct;
- * Voorzieningen die worden getroffen om te voorkomen dat bij de aan- en afvoer en intern transport, bodem en grondwater worden verontreinigd;
- * Schema van intern transport, routes, afstanden en transportwijze.

Opslag van grondstoffen en andere stoffen

- * Wijze van aanvoer en opslag (plaats, capaciteit in m² en m³) van de te verwerken materialen (inclusief water, chemicaliën e.d); indicatie van de hoeveelheid grond- en hulpstoffen die in voorraad moeten worden gehouden voor een ongestoord productieproces;
- * Voorzieningen die worden getroffen om te voorkomen dat bij opslag lucht, bodem, grondwater en/of oppervlaktewater worden verontreinigd;

- * Voorzieningen die worden getroffen om stankoverlast bij opslag (mest, water) te voorkomen.

4.1.3 **Het composteringsproces**

4.1.3.1 **Algemeen**

Omschrijving van het produktieproces bij de te onderscheiden fasen²⁾ aan de hand van de volgende aandachtspunten, voor zover van toepassing:

- * bouwkundige voorzieningen,
- * een overzichtelijk en gekwantificeerd processchema, waaruit duidelijk blijkt welke grondstoffen instromen en waar welke stromen van afvalstoffen, tussen- en eindprodukten optreden; massabalans en stroomschema voor droge stof, water en stikstofcomponenten;
- * omschrijving van het omzettingsproces inclusief eventueel plaatsvindend temperatuurverloop, aard van het proces (aerob, anaerob) en luchttoevoer op de verschillende plaatsen;
- * minimale en maximale verblijfstijd;
- * frequentie en wijze van mengen/homogeniseren;
- * geur- en ammoniakemissies, afzonderlijk en in combinatie, emissies van SO₂, NO_x en CO met mogelijke fluctuaties naar intensiteit en tijdsduur;
- * gevolgen voor emissies van eventuele toevoegingen (bestrijdings- en ontsmettingsmiddelen, procesresiduen e.d.);
- * maatregelen voor de reductie van emissies (voor zover niet behandeld onder luchtbehandeling en waterhuishouding);
- * maatregelen die worden getroffen om verontreiniging van de bodem via lekkage in de bedrijfsvloeren en de riolering te voorkomen;
- * de haalbaarheid van het hergebruik van ammoniak als grondstof.

4.1.3.2 **Luchtbehandeling**

Beschrijving van het luchtbehandelingsproces aan de hand van de volgende punten:

- * een processchema van de luchtstromen;
- * hoeveelheden aangevoerde lucht;
- * aard, capaciteit en rendement van toe te passen reinigingsinstallaties (biofilters, gaswassers) voor ammoniak en voor andere geurstoffen;
- * effect van toevoeging van chemicaliën aan de wasvloeistof;
- * samenstelling van de afgasstromen (overtollige ruimtelucht na passeren waterwaster en gereinigde lucht uit biofilter) (ammoniak, H₂S en geureenheden);
- * plaats en hoogte van de emissiepunten.

2 In de startnotitie wordt het produktieproces in vier stappen verdeeld: 1. mengen van stro, kuikenmest en water; 2. toevoegen van paardemest, gips en water; 3. opzetten van dijken; 4. homogeniseren en afvoeren. Uit het vervolg van de startnotitie blijkt dat het voornemen bestaat in tunnels te composteren in plaats van in dijken.

4.1.3.3 **Waterhuishouding**

Beschrijving van de waterhuishouding aan de hand van de volgende punten:

- * een processchema van alle waterstromen naar aard en hoeveelheid (indien afvalwater wordt gebruikt, dient de samenstelling daarvan te worden aangegeven);
- * wijze van opvang en/of behandeling van afstromend water van verharde oppervlakten;
- * de wijze waarop de diverse waterstromen gescheiden worden gehouden;
- * samenstelling, afvoer respectievelijk hergebruik van de afvalwaterstromen;
- * omstandigheden en hoeveelheden van lozing op oppervlaktewater (direct of indirect), alsmede concentratie en aard van verontreinigende stoffen.

4.1.4 **Afvoer en afzet van eindprodukten**

Inzicht dient te worden gegeven in de samenstelling en kwaliteit van de compost die als eindprodukt de inrichting verlaat. Een overzicht van het volgende is hierbij van belang:

- * te produceren hoeveelheid eindprodukt per jaar in de verschillende uitvoeringsfasen (minimum-, gemiddelde en maximum-prognose);
- * kwaliteitseisen, waaronder droge stofgehalte;
- * controle op de samenstelling van het eindprodukt op de aanwezigheid van zware metalen, pesticiden en pathogenen;
- * afzetgebieden van compost (provincie, elders in Nederland, buitenland).

4.1.5 **Afvoer en afzet van afvalstoffen**

Hoeveelheden samenstelling en wijze van afvoer van afvalstoffen uit de inrichting (bijvoorbeeld ladingen mest of compost, die door infectie of onderbreking in het productieproces onbruikbaar zijn, afvalwater uit de luchtbehandelingsinstallatie dat niet in het productieproces ingevoerd kan worden e.d.): indicatie van hoeveelheid per jaar en plaats van bestemming.

4.1.6 **Overige aspecten**

Locatie-aspecten/planologie

- * criteria waarom de gekozen locatie als geschikt naar voren is gekomen;
- * aanduiding van de vormgeving en hoogte van de installaties, alsmede de inpassing van het complex in de omgeving;
- * een aanduiding van de fysieke ingrepen en uitwerpen waarmee buitengebruikstelling en afbraak van de inrichting gepaard gaan. Zullen deze beperkingen kunnen opleveren voor nieuwe bestemmingen van de locatie?

Bedrijfsvoering en controle

Geef een beschrijving van het milieuzorgsysteem, de wijze waarop monitoring van en terugkoppeling naar het produktiesysteem plaatsvindt. Hierbij dient aandacht te worden besteed aan de bedrijfsvoering bij normaal in werking zijnde installaties en bij abnormale omstandigheden, ontstaan door technische of operationele fouten, calamiteiten of onderhouds- en testwerkzaamheden.

4.2 Alternatieven en varianten

4.2.1 Algemeen

Voor alle hierboven aspecten kunnen in principe varianten worden onderscheiden. Varianten kunnen worden gecombineerd tot een of meer uitvoeringsalternatieven.

De keuze van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven/varianten moet in het MER zorgvuldig worden gemotiveerd. In het MER moet worden aangegeven hoe het gestelde doel van het voornemen kan worden bereikt met behulp van de beschouwde alternatieven/varianten.

De initiatiefnemer kan in het MER al een voorkeur uitspreken voor één van de alternatieven. De motivering van de keuze uit de nader in beschouwing genomen (reële) alternatieven dient in het MER te worden beschreven. Wat betreft de gedetailleerdheid van de beschrijving zou met name moeten worden ingegaan op die onderdelen van de activiteit welke belangrijke milieukonsequenties kunnen hebben.

Alternatieven/varianten zijn in ieder geval denkbaar ten aanzien van:

- * methoden voor het verder verminderen, verwijderen of onschadelijk maken van ammoniak en andere geurstoffen;
- * het gebruik van andere, in Nederland aanwezige grondstoffen, zoals (varkens)drijfmest;
- * methode van beluchting van de composterende massa in relatie tot de beheersing van de gasvormige emissies (inclusief geur) van de inrichting; verhoging van luchtrecirculatie in combinatie met injectie van zuivere zuurstof in de luchtstroom teneinde hergebruik van lucht te maximaliseren en uitstoot van verontreinigde lucht te minimaliseren;
- * zuiveringsmethoden van afgassen (bijvoorbeeld door meertrapswassings wassing in combinatie met een biofilter;
- * hoogte(n) van emissiepunt(en);
- * methode(n) van homogenisering;
- * (kortere) verblijftijd van grond- en hulpstoffen en eindfabrikaten;
- * energieverbruik.

4.2.2 Referentiesituatie

Ter vergelijking moet (globaal) worden aangegeven de situatie die ontstaat als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen: vindt de produktie van compost dan gespreid over de champignonkwekerijen plaats

of zou de activiteit op een andere locatie worden ondernomen? Wat gebeurt met de locatie als de voorgenomen inrichting niet wordt gerealiseerd?

De beschrijving zal dienen als referentiekader voor de alternatieven die wel aan het gestelde doel van het voornemen beantwoorden en dient als basis voor de beschrijving van de autonome milieu-ontwikkeling (zie hoofdstuk 5).

4.2.3 Meest milieuvriendelijke alternatief

Het zogeheten meest milieuvriendelijke alternatief dient in het MER te worden beschreven.

Naar de mening van de Commissie komt voor het meest milieuvriendelijke alternatief in aanmerking: een samenhangend geheel met zo milieuvriendelijk mogelijke uitvoering van de verschillende onderdelen van de inrichting met daarnaast nog mogelijke milieubescherpende maatregelen om geur- en geluidhinder, bodem-, lucht- en waterverontreiniging te minimaliseren, dan wel te voorkomen.

5. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN AUTONOME ONTWIKKELING

Artikel 41j, lid 1, onder d van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

5.1 Algemeen

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied] dient te worden beschreven voor zover van belang voor de voorspelling en vergelijking van de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de alternatieven. Bij de beschrijvingen zal moeten worden uitgegaan van bestaande informatie], die eventueel door het bevoegde gezag aan de initiatiefnemer ter beschikking gesteld moet worden.

Naast de beschrijving van de huidige situatie, dient ook ingegaan te worden op de te voorziene *autonome ontwikkeling* van het milieu als de voorgenomen activiteit niet zou worden ondernomen. Deze beschrijving dient als referentiekader voor de beoordeling van de milieugevolgen en

3 De locatie en de in milieuhygiënisch, (geo)hydrologisch, ecologisch en historisch-landschappelijk opzichts aangrenzende gebieden, die door de activiteit direct of indirect kunnen worden beïnvloed, vormen samen het studiegebied. De omvang van de bedoelde invloedssfeer – en dus van het studiegebied – kan per milieu-aspect verschillen. In het algemeen kan worden gesteld dat de omvang van het studiegebied wordt bepaald door de maximale reikwijdte van de effecten per milieu-aspect.

4 Hierbij wijst de Commissie op het bestaan van CIMI (Centrale Ingang Milieu-Informatie).

de onderlinge vergelijking van de alternatieven. Bij de beschrijving behoren de effecten te worden betrokken van nog lopende of inmiddels voltooide activiteiten in het studiegebied en van activiteiten waarvan redelijkerwijs is te voorzien dat zij zullen worden uitgevoerd. Onzekerheden bij de beschrijving dienen duidelijk te worden aangegeven.

Het is van belang het kaartmateriaal bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu in het MER te presenteren op een gedetailleerde schaal, bijvoorbeeld 1:500 voor de locatie zelf, 1:5.000 voor de naaste omgeving en 1:25.000 voor de ruimere omgeving.

In de volgende paragrafen worden aspecten genoemd waaraan het MER naar de mening van de Commissie aandacht zou moeten besteden.

5.2 Abiotische aspecten

- luchtkwaliteit ter plaatse (achtergrondconcentraties NH_3 , H_2S en geurstoffen) ;
- grondwaterstanden en grondwaterstromingsrichtingen, grondwaterkwaliteit;
- oppervlaktewaterkwaliteit;
- bodemkwaliteit (evt. verontreinigingen);
- verkeersintensiteiten, ontsluitingssituatie;
- achtergrondgeluidniveaus.

5.3 Biotische aspecten

Gedacht kan worden aan eventuele natuurwaarden ter plaatse of in de omgeving (bijzondere vegetatie en/of fauna). Ook de functie van het gebied voor de fauna dient te worden aangegeven (overwinterings-, foerageer-, broedgebied e.d.), inclusief de ontwikkelingspotenties van het gebied.

5.4 Overige aspecten

- de aanwezigheid van gevoelige industrieën/bedrijvigheid in de omgeving, natuur- en recreatiegebieden, waterwingebieden e.d.
- visueel-ruimtelijke kenmerken van de locatie, karakter van het landschap.

6. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 41j, lid 1, onder e van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."

6.1 Algemeen

- de beschrijving van de milieu-effecten van de voorgenomen activiteit en alternatieven zal uiteindelijk moeten resulteren in een vergelijking tussen de verschillende alternatieven/varianten (zie hoofdstuk 7);
- bij de beschrijving moet worden onderscheiden naar positieve en negatieve effecten, tijdelijke en permanente effecten en pas op lange termijn geleidelijk waarneembare effecten;
- onderscheid dient te worden gemaakt naar aanleg, gebruik en beheer, alsmede de uiteindelijke afbraak van de installaties;
- de te verwachten effecten dienen steeds te worden gerelateerd aan de bestaande toestand en de te verwachten ontwikkeling van het milieu. De effecten zullen zoveel mogelijk in hun onderlinge samenhang moeten worden beschouwd.
- de gebruikte methoden en modellen moeten worden beschreven, met daarbij de mate van betrouwbaarheid. Tevens zal een indicatie behoren te worden gegeven van de variatie in de voorspellingsresultaten die kan worden verwacht als gevolg van onzekerheden en onnauwkeurigheden in de methoden en modellen. Bij onzekerheid over het wel of niet optreden van effecten moet behalve de meest waarschijnlijke ontwikkeling ook de slechtst denkbare situatie worden beschreven.

6.2 Prioriteiten en mate van detail

Naar de mening van de Commissie dient bij de beschrijving de nadruk te worden gelegd op het milieucompartiment lucht en op geluid (in verband met op het bedrijfsterrein en in de directe omgeving aanwezige woningen). Deze effecten dienen, indien daarvoor een methode bestaat, gekwantificeerd te worden gepresenteerd en te worden getoetst aan bestaande normen en streefwaarden.

De overige te noemen effecten kunnen meer globaal en in kwalitatieve zin worden omschreven.

6.3 Luchtverontreiniging

Luchtverontreiniging c.q. geuroverlast dient mede te worden beschouwd in relatie tot eventueel reeds aanwezige bronnen. Bij de beschouwing dienen zowel locale, verspreide woonbebouwing alsmede aaneengesloten woonbebouwing en/of andere gevoelige objecten (zie hoofdstuk 5) te worden betrokken. Zowel de emissies, als de immissieconcentraties rond het bedrijf zijn van belang.

De invloed van de inrichting op de luchtkwaliteit in de omgeving zal door middel van verspreidingsmodellen in beeld gebracht moeten worden met behulp van bijvoorbeeld het LTFD-model. Wat betreft geur moet het worden aangegeven op een topografische kaart door middel van de relevante percentielen van 1 g.e./m³ voor resp. 99,5 c.q. 95 percentiel. Aandacht dient te worden besteed aan de duur van de emissies en de variatie in emissieniveau (piekbelastingen).

6.4 Geluid en trillingen

- * De immissie-relevante bronsterkte van de gehele inrichting en de spectraalverdeling ervan, een en ander onder vermelding van de bijbehorende bedrijfstoestand en de gemiddelde tijdsduur per jaar dat deze optreedt. Tevens dient te worden aangegeven hoe deze waarden zijn bepaald.
- * Ligging van de geluidcontouren buiten de terreingrens behorende bij de representatieve bedrijfsconditie en per beoordelingsperiode.
- * De contour voor de 40, 45 en 50 dB(A)-etmaalwaarde.
- * Het niveau L_{Aeq} per beoordelingsperiode op relevante punten buiten de terreingrens en de wijze waarop de diverse deelbronnen ertoe bijdragen. Geef tevens aan wat op deze plaatsen de eventuele bijdragen van verkeer en andere (bedrijfs)activiteiten zijn.
- * De omvang van geluid- en trillingshinder als gevolg van de vervoersstromen naar en van de inrichting, alsmede als gevolg van het interne transport op het terrein van de inrichting.

6.5 Oppervlaktewater en waterbodem

- * Hoe groot zijn de te verwachten immissies in oppervlaktewater en waterbodem in geval van lozingen (direct of indirect)?
- * Welke deposities en effecten op eventuele omliggende wateroppervlakten zijn te verwachten, met name bij storing in de procesgang?
- * Welke voorzieningen worden bij de verschillende alternatieven getroffen om verontreinigingen van de openbare riolering, oppervlaktewater en waterbodem te voorkomen en wat zijn de effecten?

6.6 Bodem en grondwater

- * Hoe groot zijn de immissies in bodem en grondwater (hoeveelheid en samenstelling) op en buiten het bedrijfsterrein?

6.7 Woon-, werk- en leefmilieu en externe veiligheid

- * Gevolgen voor de leefbaarheid van woongebieden en het gebruik van recreatiegebieden door eventuele luchtverontreiniging, geurhinder, geluidhinder e.d.;

- * De gevolgen voor de volksgezondheid en landbouw ten gevolge van met ziektekiemen besmette mest tijdens transport en opslag en de ontwikkeling van bacteriën en schimmels en het aantrekken van insecten en ander ongedierte als gevolg van de opslag en verwerking;
- * De risico's van een maximaal geloofwaardige calamiteit dienen te worden aangegeven;
- * Werkmilieu: zowel tijdens normale bedrijfsvoering als bij onvoorziene omstandigheden dient het personeel afdoende beschermd te worden tegen te hoge luchtverontreiniging en teveel geluid. Geef globaal aan welke preventieve en mitigerende maatregelen worden genomen.

6.8 Flora, vegetatie, cultuurgewassen, ecosystemen

- * Wat zijn de effecten van de emissies via bodem, lucht en water van de installatie op gevoelige objecten in de omgeving zoals flora, vegetaties, fauna, typen van ecosysteem?
- * Wat zijn de effecten van emissies van het bedrijfsverkeer op aan- en afvoerwegen.

6.9 Landschap

Ten behoeve van een beoordeling van landschappelijke aspecten is inzicht nodig in de situering van de inrichting, bijvoorbeeld door middel van een plattegrond en een aanzichtstekening. Hierbij dient rekening te worden gehouden met eventuele eisen die uit het bestemmingsplan voortvloeien (bouwhoogte e.d.).

6.10 Overige milieu-effecten

- * Op het bedrijf worden aanzienlijke hoeveelheden energie gebruikt voor installaties en machines. Het energieverbruik en de wijziging die hierin optreedt in de verschillende alternatieven kan in het MER worden beschreven.
- * Kunnen effecten worden verwacht die van invloed zijn op andere typen bedrijven (bijvoorbeeld levensmiddelenbedrijven en land- en tuinbouwbedrijven) in de omgeving?

7. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 41j, lid 1, onder f van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De alternatieven moeten, althans wat hun milieu-aspecten betreft, worden vergeleken met als referentiekader de ontwikkeling van het milieu, indien de verwerkingsinrichting niet zal worden aangelegd (autonome

ontwikkeling ter plaatse). Hierbij dienen ook de normen en streefwaarden van het milieubeleid te worden beschouwd. Overige aandachtspunten bij dit onderdeel van het MER zijn:

- een voorkeursvolgorde van de varianten per milieu-aspect;
- een beschouwing van de positieve en negatieve gevolgen van ieder alternatief en het belang daarvan voor de verschillende betrokken partijen;
- de mate waarin de initiatiefnemer denkt bij elk van de alternatieven het doel te kunnen verwezenlijken.

8. LEEMTEN IN KENNIS, EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 41j, lid 1, onder g van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Leemten in kennis en informatie die na de analyses van de milieueffecten zijn overgebleven en die tot onvolledigheid leiden, moeten in het MER worden opgesomd, alsmede de redenen waarom deze leemten zijn blijven bestaan. Daarbij kunnen ook worden vermeld:

- Onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte invoergegevens.
- Gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden.
- Andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieugevolgen op korte en langere termijn.

De vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie en behoren mede te worden betrokken bij een in concept op te stellen evaluatieprogramma van de daadwerkelijk optredende gevolgen voor het milieu. Deze nazorg die eveneens onderdeel vormt van een m.e.r., dient betrekking te hebben op de doelgerichtheid van de getroffen voorzieningen en effect-beperkende maatregelen. Het is wenselijk in het MER reeds een aanzet voor dit evaluatieprogramma op te nemen.

9. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 41j, lid 1, onder h van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

In de samenvatting van het MER of van de vergunningaanvragen, als het MER daarin is opgenomen, zal kort en overzichtelijk de kern van de belangrijkste onderdelen van het MER moeten worden weergegeven. Wat betreft de onderlinge vergelijking van de alternatieven kan dit bijvoorbeeld gebeuren met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

De samenvatting dient aan het bevoegd gezag en aan een zo breed mogelijk publiek voldoende inzicht te geven voor de beoordeling van het MER en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven.

10. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

In verband hiermee beveelt de Commissie aan:

- * het MER beknopt van opzet te houden en de inhoud te beperken tot die informatie, die relevant is voor de te nemen besluiten;
- * de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven overzichtelijk weer te geven. Daarbij dienen te sterke vereenvoudigingen enerzijds en slechts voor ingewijden toegankelijke vaktaal anderzijds, te worden vermeden;
- * in het MER in te gaan op relevante vragen over het project, zoals die uit de inspraak naar voren zijn gekomen;
- * afwijkingen van de richtlijnen duidelijk te motiveren;
- * achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzes onderbouwen) niet in het MER zelf te vermelden, maar in bijlagen op te nemen. Achtergrondgegevens die noch in het MER, noch in bijlagen zijn opgenomen, dienen wel beschikbaar te zijn voor geïnteresseerden;
- * een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst op te nemen.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen
voor de inhoud van het
milieu-effectrapport
mestcompostering
Fleuren te
Middelharnis

(bijlagen 1 t/m 3)

BIJLAGE I

Brief van het bevoegd gezag d.d. 21 januari 1992, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Provinciehuis
Koningskade 1
2596 AA 's-Gravenhage
Postbus 90602
2509 LP 's-Gravenhage
Telefoon (070) 3116611
Telefax 31008 cdkzh nl

Provincie Zuid-Holland
Gedeputeerde Staten

De commissie voor de
Milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingeloomen :	22 JAN 1992
nummer :	171-92
dossier :	398-1 e/m 3
keper naar :	Do. / Se / pres. / bibl

Dienst : DWM
Afdeling : Algemeen Beleid en
Coördinatie
Contactpersoon : J. Verwoerd
Doorkiesnummer : (070) 3117455
Telefax : (070) 3246396
Onderwerp : Richtlijnen MER,
voor het oprichten en in werking hebben
van een composteringinrichting voor de productie
van compost, bestemd voor de champignonteelt.

Ons kenmerk :
Uw kenmerk :

Bijlagen :

's-Gravenhage, 21 JAN 1992

Bijgaand doen wij u een door Fleuren Compost B.V. ingediende startnotitie
toekomen.

In de startnotitie wordt kennisgegeven van de bouw van een
composteringinrichting met een capaciteit van ca. 200.000 ton
champignoncompost per jaar. De inrichting zal worden gevestigd op het
industrieterrein "Oostplaat" in Middelharnis.

Op dit voornemen is de in de Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne (WABM)
opgenomen regeling inzake milieu-effectrapportage van toepassing. De
m.e.r.-plicht is in dit geval gekoppeld aan de te nemen besluiten op de
aanvragen ingevolge de Afvalstoffenwet (AW) en de Wet verontreiniging
oppervlaktewateren (BVO).

Bij uw antwoord dienst en afdeling op de enveloppe vermelden en datum en kenmerk op de brief.

Het provinciehuis is met het openbaar vervoer bereikbaar via de tramlijnen 1 en 9 en de buslijnen 18, 65, 88 en 90
en ligt op ruim tien minuten lopen van het station Den Haag Centraal.

